

ZASŁUŻENI DLA ELEKTROTECHNIKI (CZ. 12) – WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

W dwunastej części cyklu artykułów o wybitnych naukowcach, inżynierach, technikach i działaczach w zakresie szeroko pojętej elektrotechniki, upamiętnionych jako patroni ulic, instytucji, miejsc publicznych, pomników i innych form, przedstawiamy województwo śląskie. Artykuł publikujemy za zgodą Kolegi Dariusza Świsulskiego oraz jego studentów z Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej, którzy opracowali temat w ramach przedmiotu Historia techniki (semestr 1, studia niestacjonarne 2. stopnia, kierunek elektrotechnika).

Prof. Stanisław Fryze

Krótką biografia

Urodził się 1 grudnia 1885 r. w Krakowie. W 1905 r. ukończył Wyższą Szkołę Przemysłową w Krakowie, po czym pracował w zakładzie Siemens – Schuckert. Podczas I wojny światowej służył jako marynarz dla Austro – Węgierskiej Marynarki Wojennej, podczas wojny polsko – bolszewickiej był podporucznikiem, komendantem warsztatów samochodowych Dowództwa Okręgu Generalnego Lwów. W okresie międzywojennym uzyskał doktorat

(12 stycznia 1924 r.), był to pierwszy doktorat z dziedziny nauk elektrycznych w Polsce, następnie został kolejno profesorem nadzwyczajnym i zwyczajnym Politechniki Lwowskiej. W czasie II wojny światowej pozostał na stanowisku pełniąc również funkcję dziekana Wydziału Elektrycznego, a pod koniec wojny został aresztowany przez bolszewików i pracował przymusowo w kopalni węgla Donieckiego Zagłębia Węglowego. Wysiedlony w 1946 r. ze Lwowa przeniósł się do Gliwic. Został profesorem Politechniki Śląskiej i Kierownikiem katedry Podstaw Elektrotechniki. Odznaczony został Krzyżem Komandorskim (1957) i Krzyżem Kawalerskim (1954) Orderu Odrodzenia Polski. Współtwórca elektrotechniki ogólnej i teoretycznej. Był autorem wielu prac naukowych i podręczników akademickich. Zmarł 3 marca 1964 r. i pochowany został na Cmentarzu Lipowym w Gliwicach. [1], [2]

Sposoby upamiętnienia

Na zebraniu 16 grudnia 2010 r. Zarząd Główny SEP przyjął uchwałę o nadaniu Oddziałowi Gliwickiemu Stowarzyszenia Elektryków Polskich imienia prof. Stanisława Fryzego. Uchwała ZG została podjęta na wniosek zaprezentowany przez obecnego na zebraniu Prezesa Oddziału Gliwickiego SEP kol. Andrzeja Grabowskiego. Wniosek wcześniej niemal jednogłośnie poparło Walne Zgromadzenie Delegatów Oddziału. [21]

Za ogromne zasługi profesora Fryzego decyzją Zarządu Głównego SEP w 1999 r. został

ustanowiony medal jego imienia widoczny na poniższej ilustracji.

Ilustracja 1.1. Medal im. prof. Stanisława Fryzego

W 1965 r., w rocznicę śmierci profesora, władze Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej w gmachu przy ul. Akademickiej 10 na 1. piętrze odsłoniły tablicę pamiątkową widoczną na poniższej ilustracji po prawej. Natomiast w setną rocznicę urodzin profesora jego imieniem nazwano stary gmach Wydziału Elektrycznego PŚ oraz odsłonięto tablicę upamiętniającą to wydarzenie (ilustracja niżej, po lewej).

Ilustracja 1.2. Po lewej – tablica upamiętniająca nazwanie gmachu imieniem prof. S. Fryzego, a po prawej tablica upamiętniająca jego osobę, znajdująca się w gmachu przy ul. Akademickiej 10 [4]

Na wniosek Stowarzyszenia Wychowanków Politechniki Śląskiej Oddział Elektryków w Gliwicach, w związku z zapoczątkowaną w roku 2008 inicjatywą nadawania nazw obiektom drogowym, Rada Miasta Gliwice uchwaliła decyzję w sprawie nazwania ronda na skrzyżowaniu ul. Sowińskiego, Mickiewicza i Kozłowskiej imieniem prof. Stanisława Fryzego. Poniżej zdjęcie tego ronda. [5]

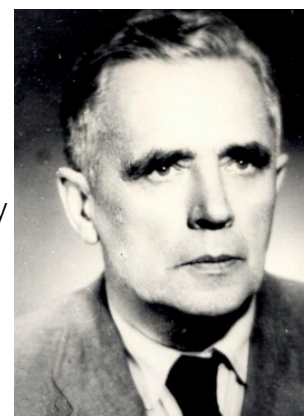

Ilustracja 1.3. Rondo im. prof. Stanisława Fryzego w Gliwicach [3]

Prof. Lucjan Nehrebecki

Krótką biografia

Lucjan Nehrebecki urodził się 13 listopada 1900 roku w miejscowości Lepszińsk w Turkiestanie Zachodnim niedaleko Chin. W wieku 10 lat rozpoczął naukę w szkole fundacji księcia Piotra Oldenburskiego w Łudze. W 1913 roku przeniósł się z rodziną do Kowna (wówczas teren Królestwa Polskiego), gdzie uczył się do tamtejszego gimnazjum. W trakcie I wojny światowej przeniósł się z rodziną do Białej Cerkwi koło Kijowa, gdzie wstąpił do tajnego harcerstwa polskiego, a później do Polskiej Organizacji Wojskowej. W 1918 r. wstąpił do 2 Kowieńskiego Pułku Strzelców. Pod koniec 1919 r. został oddelegowany do odbycia w Wilnie kursu maturalnego, gdzie zdał też egzamin. W 1921 roku został zdemobilizowany, otrzymując wcześniej stopień podporucznika. W 1927 roku ukończył studia na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej uzyskując tytuł inżyniera elektryka. Następnie przez około 12 lat pracował w przemyśle ciężkim.

W czasie II wojny światowej zameldował się w batalionie elektrotechnicznym w Modlinie. Po pewnym czasie dostał się z kolegą z politechniki Marianem Szremowiczem do niewoli niemieckiej, z której po kilku dniach uciekli. Po wojnie, od 1946 r. inż. Lucjan Nehrebecki rozpoczął pracę naukowo – dydaktyczną na Politechnice Śląskiej, gdzie w 1955 r. otrzymał nominację na profesora nadzwyczajnego, a w 1961 r. na profesora zwyczajnego. Do głównych osiągnięć dydaktycznych profesora należy laboratorium z modelem fizycznym węzła elektroenergetycznego z dwoma generatorami oraz podręcznik „Elektrownie Ciepłe” wydawnictwa WNT. Napisał 8 skryptów uczelnianych, 12 książek, ponad 40 artykułów i wiele innych nieopublikowanych prac: referatów, recenzji, ekspertyz, liczących około 300 pozycji. Poza wieloma innymi inicjatywami profesor zorganizował uczelniano – przemysłowy Instytut Energetyki, którym kierował do momentu przejścia na emeryturę w 1971 r. Za całokształt swej działalności profesor został odznaczony wieloma odznaczeniami państwowymi, resortowymi i stowarzyszeniowymi, m.in. Krzyżami: Kawalerskim i Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Orderem Sztandaru Pracy II klasy, a także tytułem „Zasłużonego Nauczyciela PRL”. Zmarł w Warszawie dnia 17 listopada 1990 r. Pochowany został na Cmentarzu Centralnym w Gliwicach. [6]

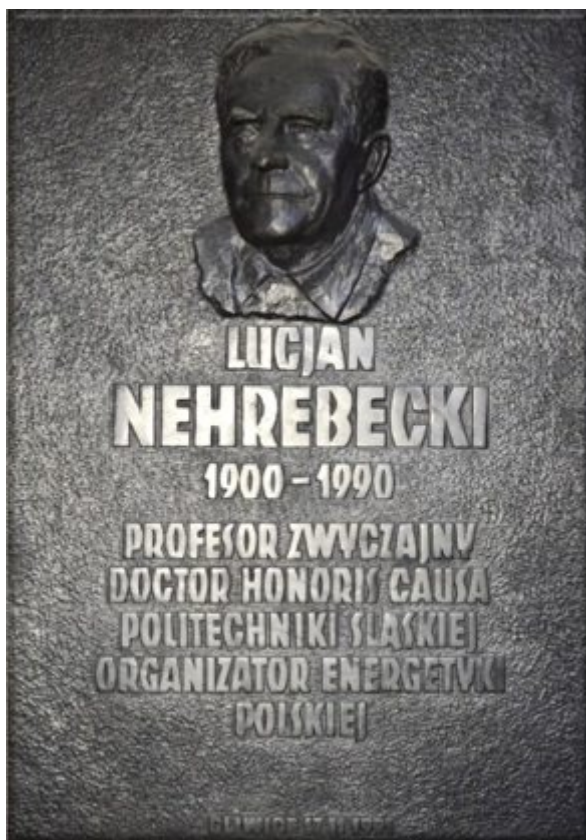
Sposoby upamiętnienia

Poza wspomnianymi wyżej zasługami, profesor prowadził też wiele działań dla Stowarzyszenia Elektryków Polskich (SEP). Za jego zasługi Oddział Gliwicki SEP z okazji 65-lecia swojego założenia ustanowił w 2018 r. medal imienia prof. Lucjana Nehrebeckiego (ilustracja 2.1.). [6]

Ilustracja 2.1. Medal im. prof. Lucjana Nehrebeckiego [6]

Upamiętnić znamienitą osobę profesora Lucjana Nehrebeckiego postanowiono też na Politechnice Śląskiej w postaci tablicy honorowej, widocznej poniżej, znajdującej się na tamtejszym Wydziale Elektrycznym.

Ilustracja 2.2. Tablica honorowa upamiętniająca osobę prof. Lucjana Nehrebeckiego [6]

Prof. Tadeusz Malarski

Krótką biografia

Urodził się 23 września 1883 r. w Dalowicach. Gimnazjum ukończył w Krakowie w 1902 r. Studiował mechanikę, fizykę i matematykę na Politechnice Lwowskiej i Uniwersytecie Jana Kazimierza. W 1907 r. ukończył wydział mechaniczny Politechniki Lwowskiej, otrzymując dyplom inżyniera. Następnie odbył zagraniczne staże naukowe i pracował jako asystent i profesor w Lwowskiej Szkole Przemysłowej.

W czasie I wojny światowej był dowódcą stacji radiotelegraficznej w bitwie o Lwów oraz radiostacji przemyskiej, a w kolejnych latach szefem służby radiotelegraficznej VI Armii Wojska Polskiego. Po wojnie wykładał podstawy radiotechniki na Politechnice Lwowskiej. Stopień doktora otrzymał w 1920 r., habilitację oraz stanowisko profesora nadzwyczajnego w 1927 r., a w roku 1936 został profesorem zwyczajnym Politechniki Lwowskiej.

Podczas II wojny światowej profesor był kierownikiem Katedry Fizyki na Wydziale Elektrycznym oraz prowadził konspiracyjne studia wyższe. Po wojnie osiedlił się w Gliwicach. Został kierownikiem Katedry Fizyki na Politechnice Śląskiej. Katedrę Fizyki sam zorganizował, podobnie jak Katedrę Radiotechniki, Studium Telekomunikacyjne, Wydzielony Zakład Optyki i Mechaniki Precyzyjnej oraz Katedrę Fizyki Teoretycznej. W międzyczasie zorganizował też katedrę fizyki na Wydziale Komunikacji Wydziałów Politechnicznych na AGH, gdzie również wykładał. Warto wspomnieć, że został odznaczony w 1938 r. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Przez całe swoje życie jego prace badawcze skupiały się głównie na fizyko – chemii koloidów oraz radiotechnice – dziedzinach, na temat których napisał wiele prac naukowych, których często niestety nie publikował. Zmarł nagle w Krakowie w marcu 1952 r. Pochowany został na cmentarzu Rakowickim. [7], [8], [9].

Sposoby upamiętnienia

Zarząd Główny SEP na wniosek Oddziału Gliwickiego SEP, w uznaniu zasług profesora i w związku ze 140 rocznicą jego urodzin, ustanowił 2023 r. Rokiem prof. Tadeusza Malarskiego. W celu upamiętnienia osoby profesora Tadeusza Malarskiego, jego imieniem nazwano salę w budynku Politechniki Śląskiej, gdzie umieszczono też płaskorzeźbę jego głowy, widoczną na poniższej ilustracji.

Ilustracja 3.1. Tablica honorowa upamiętniająca osobę prof. Tadeusza Malarskiego [4]

Dr hab. Julian Ochorowicz

Krótką biografia

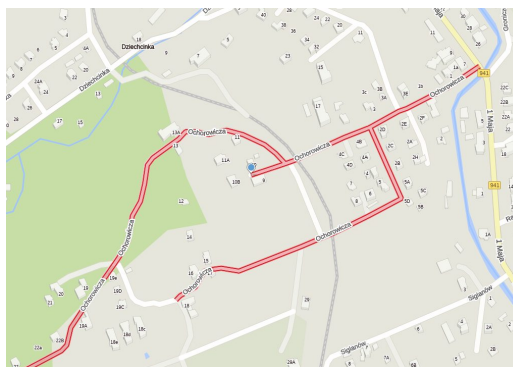
Mimo, że dr Julian Ochorowicz nie otrzymał nigdy tytułu inżyniera elektryka (studiował w czasach, kiedy nie było jeszcze na żadnej uczelni w Polsce wydziału elektrycznego), to jego osiągnięcia w dziedzinie szeroko pojętej elektrotechniki są godne wspomnienia. Urodził się 23 lutego 1850 r. w Radzyminie. W 1865 r. ukończył gimnazjum w Radzyminie i rozpoczął studia w Szkole Głównej, a następnie na Cesarskim Uniwersytecie Warszawskim, które ukończył w 1871 r. z tytułem magistra filozofii. Natomiast w 1874 r. uzyskał stopień doktora nauk filozoficznych na Uniwersytecie w Lipsku. Po powrocie do Warszawy był redaktorem naczelnym pisma „Niwa”. W 1882 r. otrzymał stopień doktora habilitowanego na Uniwersytecie Lwowskim.

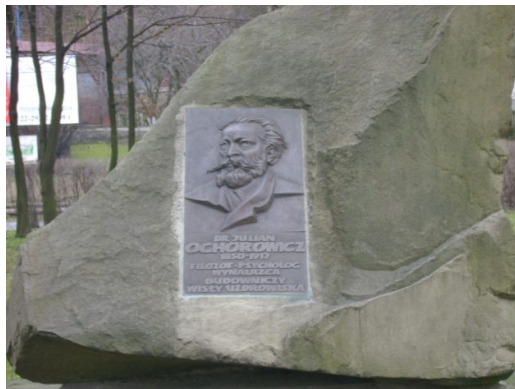
Jego działalność badawcza miała bardzo szerokie spektrum. Pracował nad hipnotyzmem, właściwościami elektrycznych ciała ludzkiego, ogólnie pojętą elektrycznością i elektromagnetyzmem. Opracował wiele wynalazków: mikrofon z opiłkami żelaznymi, telefon magnetyczny, termo – mikrofon oraz udoskonalony mikrofon węglowy. Konstruował też galwanometrię. W 1877 r. opracował teoretyczne zagadnienie telewizji monochromatycznej (ekran z żarówek, które wyświetlają obraz zamieniony na zbiór punktów), jednak nie potrafił zbudować takiego urządzenia z powodu ograniczeń technicznych. Był prekursorem radia, telewizji oraz telefonii. Za pomocą jego urządzeń połączono budynek Ministerstwa Poczty i Telegrafów w Paryżu z gmachem Opery Paryskiej (dystans: 4 km), Antwerpię z Brukselą (dystans: 45 km) oraz Petersburg z Bologoję (dystans: 320 km). Znał osobiście znanego, pozytywistycznego pisarza Bolesława Prusa, który upamiętnił go w „Lalce” pod postacią Juliana Ochockiego. Zmarł 1 maja 1917 r. w Warszawie. Pochowany został na Cmentarzu Powązkowskim [11], [12].

Sposoby upamiętnienia

Na cześć dr hab. Juliana Ochorowicza nazwano ulicę w Wiśle (ilustracja 4.1.) oraz postawiono w tej samej miejscowości pomnik upamiętniający jego osobę (ilustracja 4.2.).

Ilustracja 4.1. Ulica dr Juliana Ochorowicza w Wiśle [10]

Ilustracja 4.2. Pomnik dr Juliana Ochrowicza w Wiśle [11]

Prof. Zygmunt Gogolewski

Krótką biografia

Zygmunt Gogolewski urodził się 1 maja 1896 r. w Warszawie, gdzie w 1914 r. ukończył Gimnazjum im. M. Reja z odznaczeniem "Maxima cum laude". W 1915 r. rozpoczął studia na Wydziale Elektromechanicznym Politechniki Petersburskiej. W 1917 r. wrócił do Warszawy i od 1918 r. kontynuował studia na Politechnice Warszawskiej, które ukończył w 1922 r. W latach 1923 – 1926 był kierownikiem elektryfikacji budowanej Fabryki Lokomotyw w Chrzanowie, a w latach 1926 – 1939 pracował początkowo jako konstruktor, a następnie dyrektor techniczny Fabryki Maszyn Elektrycznych w Żychlinie. W 1932 r. objął funkcję dyrektora technicznego centrali firmy Rohn – Zieliński, do której należała również Fabryka Maszyn Elektrycznych w Cieszynie.

W okresie okupacji inż. Z. Gogolewski prowadził w Rumunii działalność pedagogiczną w polskim ośrodku uchodźczym, prowadził kursy techniczne półroczne, na których wykładał elektrotechnikę, trakcję elektryczną i organizację. Ponadto opracował projekt przebudowy sieci elektrycznej miasta Pitesti (35 tys. mieszkańców) z prądu stałego na prąd zmienny oraz opracował i wykonał elektryfikację tartaku i Fabryki Wyrobów Drzewnych na Bukowinie.

W 1945 r. wrócił do kraju i objął funkcję dyrektora technicznego Zjednoczenia Przemysłu Maszyn Elektrycznych. W 1946 r. podjął pracę na Politechnice Śląskiej, na stanowisku profesora nadzwyczajnego i kierownika Katedry Urządzeń Prądów Silnych, pełniąc równocześnie funkcję dyrektora Zjednoczenia Maszyn i Aparatów Elektrycznych, a następnie w latach 1949 – 1950 dyrektora Centralnego Biura Konstrukcyjnego Maszyn Elektrycznych. W latach 1948 – 1952 pełnił funkcję dziekana Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej. W 1952 r. prof. Z. Gogolewski objął kierownictwo Katedry Budowy Maszyn Elektrycznych, a w 1956 r. Katedry Maszyn Elektrycznych i funkcję tę pełnił aż do przejścia na emeryturę w 1966 r. Współorganizował Gliwicki Oddział SEP i był jego prezesem w latach 1954 – 1956. W 1957 r. został mianowany profesorem zwyczajnym Politechniki Śląskiej. Prof. Z. Gogolewski zmarł 24 października 1969 r. w Gliwicach.

W celu zapoznania się z nowymi technologiami produkcji wyjeżdżał parokrotnie do fabryk Brown – Boveri w Szwajcarii, Włoszech i Niemczech, co ułatwiło mu opanowanie produkcji transformatorów i maszyn wirujących. Osiągnięcia techniczne inż. Z. Gogolewskiego z tego okresu to:

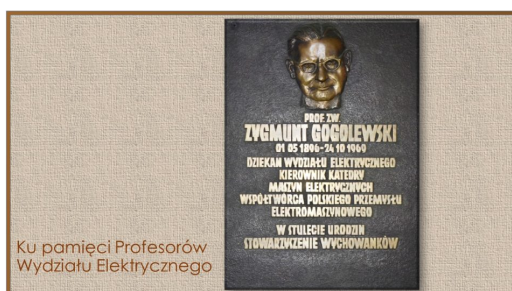
- produkcja transformatorów na napięcie do 150 kV, które do dzisiaj pracują w Elektrowni Rożnów;
- produkcja maszyn elektrycznych do łodzi podwodnych, między innymi dla ORP Orzeł i ORP Sęp;
- ulepszenie uzwojeń silników wysokiego napięcia i podniesienie jakości tej produkcji do poziomu fabryk europejskich; towarzyszyło temu ogromne powodzenie wyrobów z Żychlina na rynku krajowym oraz ich eksport do ZSRR w latach 1932 – 1936;
- ulepszenie konstrukcyjne transformatorów suchych, dławików zwarciovych, przełączników zaczerpów, rozruszników i wiele ulepszeń technologicznych; niektóre z nich były przejmowane przez licencjodawcę, to jest firmę macierzystą Brown – Boveri;
- patenty na wyłączniki trakcyjne, specjalne silniki szeregowo, chłodzenie dławików.

Osiągnięcia inż. Z. Gogolewskiego w zakresie organizacji produkcji to:

- wprowadzenie nowej organizacji pracy w fabrykach w Żychlinie i Cieszynie,
- międzyoperacyjne kontrole produkcji,
- rozszerzenie zakresu kontroli końcowej,
- badania technologiczne materiałów izolacyjnych, magnetycznych i konstrukcyjnych (wałów).

Sposoby upamiętnienia

Profesor Zygmunt Gogolewski za swoje zasługi został uhonorowany tablicą pamiątkową na Wydziale Elektrycznym w Gliwicach.

Ilustracja 5.1. Tablica honorowa upamiętniająca osobę prof. Zygmunta Gogolewskiego [15]

Prof. Jan Obrąpalski

Krótką biografia

Jan Obrąpalski urodził się 13.07.1881 r. w Warszawie.

W czerwcu 1904 r. ukończył studia wyższe na Wydziale Mechanicznym Instytutu Technologicznego w Petersburgu. Po uzyskaniu dyplomu inżyniera technologa, w latach 1906-1908 studiował termodynamikę i elektrotechnikę na Politechnice w Berlinie-

Charlottenburgu.

Pracę zawodową rozpoczął w oddziale firmy Siemens w Sosnowcu, a w 1911 r. został zaangażowany do Towarzystwa Górniczo-Hutniczego „Saturn” w Czeladzi. Tam przeszedł wszystkie szczeble administracji technicznej od asystenta ruchu maszynowego na kopalni „Jowisz” do kierownika Wydziału Elektromechanicznego i członka dyrekcji oraz prokurenta Towarzystwa. Zaprojektowana i wybudowana w 1912 elektrownia przemysłowa kopalni „Jowisz”, była jedną z największych i najnowocześniejszych w ówczesnej Europie.

Oprócz pracy zawodowej działał aktywnie w stowarzyszeniach technicznych, był inicjatorem założenia w 1911 Koła Elektrotechników w Sosnowcu. Po odzyskaniu niepodległości aktywnie uczestniczył w zjeździe założycielskim Stowarzyszenia Elektrotechników Polskich, później działał w SEP na szczeblu Koła Sosnowieckiego i w Zarządzie Głównym.

W latach 1923 – 1926 był członkiem Komisji Elektryfikacji Polskiego Zagłębia Węglowego, która opracowała memoriał dla Wydziału Elektrycznego Ministerstwa Robót Publicznych, stanowiący podstawę do późniejszej elektryfikacji Zagłębia.

Brał udział w pracach Polskiego Komitetu Energetycznego i Polskiego Komitetu Normalizacyjnego. W latach 1926 – 1932 przewodniczył Komisji Nr 5 PKE – Urządzeń Elektrycznych w Kopalniach Węgla, która wydała w 1929 r. "Przepisy budowy i ruchu urządzeń elektrycznych prądu silnego w podziemiach kopalń" jako PPNE – 17. Od 1935 r. działał w Centralnej Komisji Normalizacji Elektrycznej (CKNE), a w 1939 r. został jej przewodniczącym oraz przewodniczącym Komisji Redakcyjnej, która miała szczególne znaczenie, gdyż jej zadaniem było poddawanie ocenie merytorycznej i redakcyjnej każdej normy opracowanej w komisjach fachowych.

W roku akademickim 1929/1930 uzyskał habilitację, piątą z kolei, na Wydziale Elektrycznym, uzyskując prawo "Venia docendi" (zezwozenie na wykładanie).

W latach 1934-1935 Jan Obrąpalski był prezesem, a w latach 1935-36 wiceprezesem SEP. W 1941 r. nawiązał kontakt z działającym w konspiracji wiceprezesem SEP Kazimierzem Szpotańskim i w porozumieniu z nim zorganizował 12 – osobowy zespół, który pod jego kierownictwem opracował Program Elektryfikacji Polski.

W 1946 r. był współorganizatorem Politechniki Śląskiej, został profesorem kontraktowym na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej w Gliwicach i zorganizował pierwszą tego typu w Polsce Katedrę Energetyki, zajmującą się zagadnieniami gospodarki elektroenergetycznej. Był twórcą specjalności elektroenergetyka na Wydziale Elektrycznym i autorem pierwszej w kraju książki z zakresu gospodarki elektroenergetycznej. W roku akademickim 1947 – 1948 był prodziekanem Wydziału Elektrycznego, a w 1948 r. został profesorem nadzwyczajnym i kierownikiem Katedry Energetyki. Był przewodniczącym Rady Naukowej Zakładu Energomechanicznego Głównego Instytutu Górniczego, a w latach 1957 – 1958 brał czynny udział w pracach m.in. Komitetu Elektryfikacji Polski PAN, (gdzie był członkiem prezydium) i w pracach Państwowej Rady Energetycznej. Zmarł w grudniu 1958 r.

Jego dorobek publikacyjny obejmuje ponad 30 artykułów drukowanych w latach 1925 – 1938 w Przeglądzie Elektrotechnicznym, "Techniku" i "Technice Ciepłej", sprawozdaniach i pracach Polskiego Komitetu Energetycznego, a ponadto 7 książek, z których "Elektryczne maszyny wyciągowe" i "Gospodarka energetyczna" doczekały się 3 wydań.

Sposoby upamiętnienia

Prof. Jan Obrąpalski w 1959 r. otrzymał godność członka honorowego SEP, a w 2006 r. ustanowiono Medal Honorowy SEP im. prof. Jana Obrąpalskiego.

Na cześć profesora Jana Obrąpalskiego jego imieniem nazwano aulę na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej.

Ilustracja 6.1. Tablica honorowa upamiętniająca osobę prof. Jana Obrąpalskiego [15]

Prof. Władysław Paszek

Krótką biografia

Władysław Paszek (1925 – 2004) rozpoczął studia na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej w 1946 r. Studiował w zakresie dwu specjalnościach: maszyny elektryczne i elektronika, uzyskując w 1951 r. dyplom magistra inżyniera elektryka. Jeszcze jako student rozpoczął w 1949 r. pracę w charakterze asystenta w Katedrze Maszyn Elektrycznych. Stopień doktora nauk technicznych otrzymał w 1958 r. na podstawie pracy doktorskiej pt. "Niektóre zagadnienia projektowania i szczególne formy budowy amplidyn". Trzy lata później uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk technicznych. W 1966 r. objął kierownictwo Katedry, a następnie Instytutu Maszyn Elektrycznych, którymi kierował do czasu odejścia na emeryturę w 1994 roku. W 1987 r. otrzymał tytuł naukowy profesora.

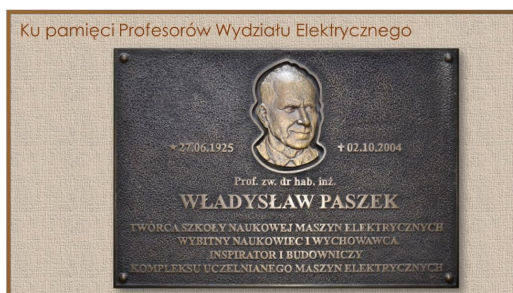
Dzięki jego staraniom i pomocy Zjednoczenia Przemysłu Maszyn i Aparatów Elektrycznych, doszło do powstania budynku dydaktyczno – laboratoryjnego (obecnie budynek C) Wydziału Elektrycznego. Badania naukowe Profesora Władysława Paszka związane były przede wszystkim z maszynami elektrycznymi, układami elektromaszynowymi i ich regulacją. Był autorem wielu skryptów i podręczników akademickich oraz licznych prac naukowych, opublikowanych zarówno w kraju, jak i za granicą. Był promotorem ponad 40 rozpraw doktorskich, wychowawcą wielu pokoleń elektryków. Jednocześnie profesor Władysław Paszek współpracował intensywnie z przemysłem jako ekspert z zakresu maszyn elektrycznych.

Działalność naukowa profesora była zawsze związana z praktyką przemysłową. W latach 1961 – 1965 był konsultantem do spraw automatyzacji maszyn wyciągowych w Przedsiębiorstwie Montażu Urządzeń Elektrycznych Przemysłu Węglowego w Katowicach. Od 1965 r. do 1970 r. był doradcą technicznym w sprawach automatyzacji w Zjednoczeniu Przemysłu Maszyn Górniczych POLMAG w Katowicach. Był także konsultantem w Zakładach Pomiarowo – Badawczych Energopomiar (1974 – 1986) i w Hucie „Pokój” w Rudzie Śląskiej (1975 – 1978). Był członkiem bądź przewodniczącym Rad Naukowych, takich jak np. Rady Naukowej Instytutu Automatyki i Systemów Energetycznych we Wrocławiu, czy Rady Naukowej Ośrodka

Badawczo – Rozwojowego Maszyn Elektrycznych Dużej Mocy DOLMEL we Wrocławiu.

Sposoby upamiętnienia

Profesora Władysława Paszka upamiętniono tablicą pamiątkową na Politechnice Śląskiej.

Ilustracja 7.1. Tablica honorowa upamiętniająca osobę prof. Władysława Paszka [15]

Prof. Wilibald Winkler

Krótką biografia

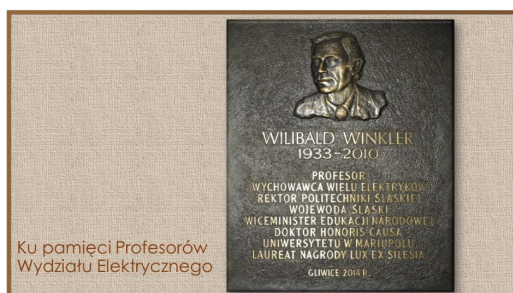
Urodził się w 1933 r. Swoją karierę zawodową rozpoczął w roku 1952 w elektrowni "Miechowice", jako technik – elektryk w Laboratorium Elektrycznym, zajmując się automatyką zabezpieczeniową i pomiarami elektrycznymi. Przez 15 lat pracował zawodowo w przemyśle energetycznym. W 1966 r. ukończył studia na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej, po których podjął pracę na tej uczelni. W 1969 r. obronił doktorat, w 1973 uzyskał habilitację. Tytuł profesorski w zakresie nauk technicznych uzyskał w 1981 r. Był doktorem h.c. Uniwersytetu Technicznego w Mariupolu i Rektorem Politechniki Śląskiej w latach 1990-1996. Od listopada 1997 r. do grudnia roku 2000 pełnił funkcję podsekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej w rządzie prof. Jerzego Buzka, zajmując się współpracą zagraniczną i integracją europejską. Był też członkiem zespołu negocjacyjnego zajmującego się przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, odpowiadając za dwa obszary: nauka i badania oraz młodzież, kształcenie i edukacja. Następnie od grudnia 2000 r. do października 2001 r. pełnił funkcję wojewody śląskiego.

Prof. Wilibald Winkler wykładał na uniwersytetach w Republice Federalnej Niemiec i we Włoszech. Był członkiem Komitetu Energetyki PAN, CIGRE oraz Komitetu Zabezpieczeń i Automatyki SEP, honorowym członkiem PTETiS oraz SEP.

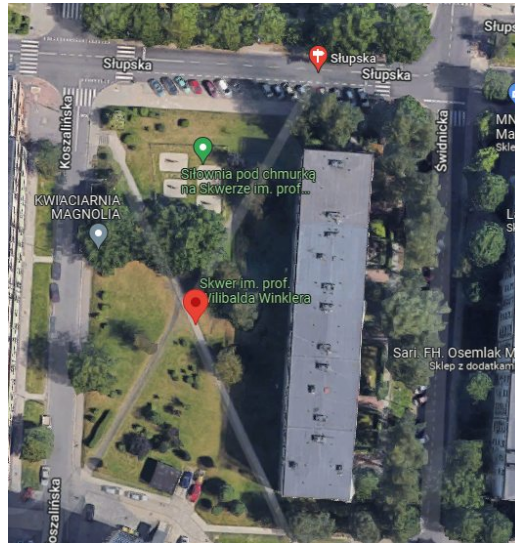
Sposoby upamiętnienia

Profesor Wilibald Winkler za swoje zasługi został upamiętniony tablicą pamiątkową na Politechnice Śląskiej.

Ilustracja 8.1. Tablica honorowa upamiętniająca osobę prof. Wilibalda Winklera [15]

Pomysł uhonorowania zmarłego w 2010 r. profesora Wilibalda Winklera zgłosił radny Stefan Gierlotka z klubu "Forum Samorządowe i Piotr Uszok", który już w 2012 r. złożył w tej sprawie interpelację. W wyniku tego plac w dzielnicy Katowice-Ligota, u zbiegu ulic: Słupskiej, Koszalińskiej i Świdnickiej został nazwany Skwerem im. prof. Wilibalda Winklera.

Ilustracja 8.2. Skwer im. prof. Wilibalda Winklera w Katowicach [20]

W dniu 8 listopada 2010 r. Rada Miasta Zabrze przyjęła uchwałę w sprawie nadania imienia byłego wiceministra edukacji i wojewody śląskiego prof. Wilibalda Winklera niedawno oddanej do użytku drodze (pierwotnie ul. Nowopaderewskiego), łączącej ul. gen. de Gaulle'a z ul. Makoszowską w Zabrzu.

Ilustracja 8.3. Ulica prof. Wilibalda Winklera w Zabrzu [20]

Opracowanie: Martyna Ziebura, Seweryn Męczykowski

Politechnika Gdańska, Wydział Elektrotechniki i Automatyki

semestr 1, studia niestacjonarne 2 stopnia, kierunek elektrotechnika

Projekt wykonany w ramach przedmiotu Historia techniki, semestr zimowy 2022/2023

Źródła

[1] https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanis%C5%82aw_Fryze

- [2] Prezentacja prof. dr hab. inż. Mariana Pasko „Wspomnienie o Profesorze”
- [3] Google Street View
- [4] Strona internetowa Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej
- [5] <https://www.elekt.polsl.pl/index.php/organizacje/stowarzyszenie-wychowankow/z-prac-oddzialu/1049-rondo-prof-stanislaw-fryzego>
- [6] „Lucjan Nehrebecki, życie i twórczość (1900 – 1990)” Tomasz E. Kołakowski
- [7] „Pamięci prof. dra inż. Tadeusza Malarskiego (1883 – 1952)” Kazimierz Gostkowski
- [8] https://pl.wikipedia.org/wiki/Tadeusz_Malarski
- [9] zeszyty naukowe Politechniki Śląskiej nr 74 1963 – strona internetowa Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej
- [10] Mapy Targeo
- [11] https://pl.wikipedia.org/wiki/Julian_Ochorowicz
- [12] <https://www.ee.pw.edu.pl/sep-ow/PLI/wep.htm#indeks02>
- [13] <https://www.polsl.pl/re/wydzial-elektryczny-pl/historia-wydzialu/>
- [14] http://www.komel.katowice.pl/ZRODLA/FULL/74/ref_27.pdf
- [15] <https://www.elekt.polsl.pl/index.php/start/historia/rys-histeryczny>
- [16] <http://www.iesu.elekt.polsl.pl/historia/zasluzeni-dla-energetyki/4-obrapalski-jan>
- [17] <https://www.elekt.polsl.pl/index.php/70-lecie/753-spotkanie-poswiecone-pamieci-profesora-wladyslawa-paszka>
- [18] <https://bibliotekanauki.pl/articles/2056349>
- [19] <https://www.iesu.elekt.polsl.pl/historia/poczet-dyrektorow/17-winkler-wilibald>
- [20] Google Maps
- [21] http://www.sep.gliwice.pl/index.php?page_id=108
- [22] <https://katowice.tvp.pl/13897270/katowicki-skwer-bedzie-nosil-imie-prof-wilibalda-winklera>